

אשר תשים לפניהם

זאב שרון

ראש מכינת קדם צבאית 'חיבת ציון' - מכינה לשליחות לתפוצות

על הפסוק הראשון בפרשה "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם", אומר רש"י:

"אמר לו הקב"ה למשה: לא תעלה על דעתך לומר, אשנה להם הפרק וההלכה ב' או ג' פעמים, עד שתהא סדורה בפיהם כמשנתה, ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר. ופירושו לכך נא' אשר תשים לפניהם כשלחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם".

הכלל: 'מתוך הלאו אתה שומע הן', מגלה לנו כאן דבר מדהים. מתוך כך, שהקב"ה אומר למשה "לא תעלה על דעתך", ברור לנו שדבר כזה כן עלה בדעתו של משה רבנו. ומה עלה בדעתו. אם נצייר את הדברים בצורה חזותית, אפשר לומר, שמשה רצה לכתוב את התורה בשתי שורות מקבילות. בצד אחד מצוות עשה ומצד שני מצוות לא תעשה. להקריא לבני ישראל: כך וכך ציווה השם וכך תעשו, נקודה. כלומר הקב"ה המפקד, אתם החיילים, קדימה צעד.

הרי מי אנחנו שנתוכח עם הציוויים של הקב"ה? מי אנחנו שנטיל ספק בהם? מי אנחנו שנציין בכלל, מול דבר השם? כפי שאומר הקב"ה לאיוב: "איפה היית בְּיָסְדִי אֶרֶץ הַגֹּד אִם יִדְעָתָּ בִּינָה? מִי שָׁם מְמַדֶּיָּה כִּי תִדַּע אוּ מִי נָטָה עֲלֶיָּה קוֹ?"

אז מסתבר שהדברים לא כפי שחשב משה. וזו לא הדרך להעברת התורה לעם ישראל.

ממאמר חז"ל "דא"ר חנינא גדול המצווה ועושה, יותר ממי שאינו מצווה ועושה", אנו מבינים, שהמצווה ועושה אומנם יותר גדול מהלא מצווה ועושה, אבל לא שהלא מצווה ועושה, זה לא נחשב. ברור לנו שכאשר אדם נמצא במדרגת מצווה ועושה, הוא עושה את הדברים בגלל שכך ציווה השם. לכן הוא תמיד יעשה מה שנאמר לו. ואפשר תמיד לסמוך עליו. הוא לא ייתן למחשבות האישיות שלו להפריד בינו ובין הציווי, וזה לא קשור לדעתו הפרטית. ואילו הלא מצווה ועושה, עושה מכיוון שהוא הגיע למסקנה ולרצון האישי שלו לעשות. לכן ברגע שהמסקנה תשתנה, הרצון יחדל והמעשה לא יעשה.

אז מה בעצם אומר הקב"ה למשה. נכון שהמצווה גדול יותר, אבל אל תתבלבל. אדם הוא לא רובוט לקיום מצווה. הוא לא יצור חדל רצונות ומחשבות פרטיים ואישיים. הקב"ה אומנם נתן תורה ואנחנו מצווים לקיימה, אבל אנחנו חייבים להתחבר אליה, לרצות בה, לערוג אל לקיום מעשה השם.

כפי שאומר בעל 'חובות הלבבות' רבינו בחיי, אם הקב"ה ציווה את איברנו במצוות, את הזרוע להניח תפילין וכד' לא יכול להיות שהוא לא ציווה את בחיר חלקנו - השכל - לרצות ולחפץ לעשות את דבר השם. ולכן צריך דרוש ולחפש את טעמי המצוות. לא כסיבה לקיום. לא בגלל שאם אני לא אבין אני לא אעשה, אלא מכיוון כשאני מחובר, מבין, שייך בעצמי אל דבר השם אני עושה אותו בחדווה ובסקיקה גדולים יותר.

ולכן אנחנו צריכים להיות תמיד בשתי המדרגות במקביל. המצווה ועושה לא ידחה את הלא מצווה ועושה, והלא מצווה ועושה יעצים ויחבר אותנו למצווה ועושה, אל דבר השם אלוהי ישראל.

לתגובות: zeevsharon7@gmail.com